

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

**Upravni odjel za regionalni razvoj,
infrastrukturu i upravljanje projektima**

KLASA: 910-01/20-03/1
URBROJ: 2170/1-09/8-20-10

Rijeka, 28. veljače 2020.

**IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE NA
PRIPREMI I PROVEDBI EU PROJEKATA
ZA 2019. GODINU**

Pročelnik

prof. dr. sc. Ljudevit Krpan

Materijal izradili:

mr.sc. Kristina Burina Bonefačić, prof.

Ivana Kosovac, mag.ing.traff.

1. PRAVNI OSNOV

Člankom 52. točkom 23. Statuta Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 23/09, 9/13, 25/13 - pročišćeni tekst, 5/18, 8/18 - pročišćen tekst i 2/20) propisano je da Župan donosi opće i pojedinačne akte te zaključke sukladno zakonu i drugim propisima, te aktima Skupštine.

Člankom 25. stavkom 1. Poslovnika o radu Župana Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 23/14, 16/15, 3/16 i 19/16 – pročišćeni tekst) propisano je da Župan donosi opće akte kada je to propisano posebnim zakonom, pojedinačne akte kada rješava o pojedinim pravima, obvezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih osoba, te zaključke.

2. OBRAZLOŽENJE

U skladu s točkom 2. Zaključka Županijske skupštine od 26. siječnja 2017. godine (KLASA: 021-04/17-01/1, URBROJ: 2170/1-01-01/4-17-7) kojim se od upravnih tijela Primorsko-goranske županije traži da jednom godišnje izvještavaju Županijsku skupštinu o aktivnostima Primorsko-goranske županije na pripremi i provedbi EU projekata, pripremljeno je Izvješće o aktivnostima Primorsko-goranske županije na pripremi i provedbi EU projekata za 2019. godinu.

Predmetnim Izvješćem se pružaju informacije o raspoloživim izvorima financiranja projekata, programa i aktivnosti, institucionalnim i organizacijsko-upravljačkim aspektima procesa izrade i vođenja projekata te izazovima u upravljanju i financiranju projekata. U Izvješću se također pruža pregled EU projekata Primorsko-goranske županije te daje informacija o jačanju kapaciteta za upravljanje projektima i povlačenje. Zaključno se navode raspoložive informacije o procesu programiranja raspodjele europskih sredstava u perspektivi 2021.-2027.

2.1. Raspoloživi izvori financiranja projekata, programa i aktivnosti

S obzirom da je još uvijek na snazi financijska perspektiva 2014. – 2020., u odnosu na prethodno Izvješće o aktivnostima Primorsko-goranske županije na pripremi i provedbi EU projekata, nije bilo značajnijih promjena po pitanju raspoloživih izvora financiranja projekata i aktivnosti europskim sredstvima.

Primorsko-goranska županija je u suradnji s ustanovama i trgovačkim društvima kojima je (su)osnivač kao i u prethodnom razdoblju ulagala znatne napore u povlačenje sredstava iz europskih i drugih fondova kako bi rasteretila županijski proračun, odnosno kako bi s raspoloživim vlastitim sredstvima realizirala što više projekata, programa i aktivnosti.

Sredstva iz **Europskih strukturnih i investicijskih fondova** (Europski fond za regionalni razvoj - EFRR ili ERDF, Kohezijski fond - KF ili CF, Europski socijalni fond - ESF, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj - EPFRR ili EAFRD, Europski fond za pomorstvo i ribarstvo - EFPR ili EMFF) bila su raspoloživa temeljem sljedećih programa:

- Operativni program Konkurentnost i kohezija;
- Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali;
- Program ruralnog razvoja;
- Operativni program za pomorstvo i ribarstvo;
- Programi teritorijalne suradnje koji obuhvaćaju:
 - Program prekogranične suradnje Slovenija – Hrvatska;
 - Program prekogranične suradnje Italija – Hrvatska;
 - Program transnacionalne suradnje Središnja Europa;
 - Program transnacionalne suradnje Mediteran;

- Program transnacionalne suradnje Dunav;
- Jadransko-jonski program transnacionalne suradnje;
- Program međuregionalne suradnje INTERREG EUROPE;
- Program međuregionalne suradnje INTERACT;
- Program međuregionalne suradnje URBACT;
- Program međuregionalne suradnje ESPON.

Programi Unije bili su također na raspolaganju i to za promicanje suradnje između država članica u različitim područjima povezanim sa zajedničkim politikama EU. Po sličnom principu funkcionira i **Instrument za povezivanje Europe** (Connecting Europe Facility - CEF) koji je namijenjen ulaganju u infrastrukturne prioritete EU u području prometa, energetike i digitalne tehnologije.

U okviru **bilateralnih programa suradnje**, u svrhu izjednačavanja regionalnog razvoja u EU, nastavio se provoditi sporazum za švicarsko-hrvatsku suradnju koji je sklopljen 2015. godine.

U sklopu Norveškoga financijskog mehanizma i financijskog mehanizma Europskoga gospodarskog prostora (EPG) za razdoblje od 2014.-2021. godine, temeljem kojeg je Republici Hrvatskoj na raspolaganju 103,4 milijuna eura, u lipnju 2019. godine sklopljen je prvi programski ugovor između Hrvatske i Norveške predmeta „Pravosuđe i unutarnji poslovi“ temeljem kojeg se 15,3 milijuna eura planira uložiti u obnovu zgrade Općinskog suda u Splitu, promociju eUsluga u pravosudnom sustavu, jačanje probacijskog sustava, poboljšanje sustava evaluacije rada sudaca i sustava medijacije. Program također uključuje slanje sudaca na privremeni premještaj u Europski sud za ljudska prava u Strasbourgu. Preostala sredstva prethodno navedenih financijskih mehanizama su Republici Hrvatskoj, osim za pravosuđe i unutarnje poslove, namijenjena za ulaganja u sljedeće sektore: inovacije, istraživanje, obrazovanje i konkurentnost; socijalni dijalog; lokalni razvoj i smanjenje siromaštva; energiju i klimatske promjene te civilno društvo.

2.2. Institucionalni i organizacijsko-upravljački aspekti procesa izrade i vođenja projekata

U siječnja 2019. godine stupili su na snagu zakoni čije su izmjene većinom provedene tijekom 2018. godini. Predmetni zakoni, između ostalog, predstavljaju podlogu za povlačenje bespovratnih sredstava iz europskih i nacionalnih izvora.

Slijedom navedenog se nastavku materijala donose novine koje proizlaze iz predmetnih zakona, a koje su relevantne za sufinanciranje projekata i aktivnosti europskim sredstvima. U materijalu se također prezentira nova Nacionalna klasifikacija statističkih regija 2021. koja je usvojena krajem 2019. te aktivnosti Primorsko-goranske županije na poticanju apsorpcije europskih sredstava.

2.2.1. Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske

U prosincu 2018. godine donesene su izmjene i dopune **Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske** („Narodne novine“ broj 147/14, 123/17, 118/2018 u daljnjem tekstu: ZRR RH). Izmjene ovog Zakona odnose se na prestanak rada Agencije za regionalni razvoj Republike Hrvatske i preuzimanje njezinih djelatnosti od strane Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU kao dio procesa racionalizacije državne uprave koju provodi Vlada Republike Hrvatske. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije je od Agencije preuzelo akreditaciju i praćenje rada regionalnih koordinatora te ulogu upravljačkog i kontrolnog tijela u programima teritorijalne suradnje.

Tijekom 2019. godine pokrenut je postupak usklađivanja ZRR RH i Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 123/17). Predmetne izmjene ZRR RH još uvijek nisu usvojene.

2.2.2. Zakon o otocima

Otoci Republike Hrvatske su područja s razvojnim posebnostima određena ZRR RH. Zakonom o otocima („Narodne novine“ broj 116/18) uređuje se, između ostalog i praćenje i izvještavanje o provedbi politike otočnog razvoja u svrhu učinkovitog korištenja sredstava državnog proračuna, fondova EU i drugih izvora financiranja.

Ministarstvo nadležno za otoke je nositelj politike otočnog razvoja. Radi savjetovanja pri izradi i provođenju programa, planova, projekata, mjera i aktivnosti održivog razvoja otoka ministar osniva Otočno vijeće kao svoje savjetodavno tijelo u čijem sastavu se nalaze i predstavnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u čijoj su nadležnosti otoci odnosno dijelovi otoka te otočni koordinatori (fizička osoba koju zapošljava regionalni koordinatorski odbor radi obavljanja poslova organiziranja, pokretanja i koordiniranja planova i projekata važnih za održivi razvoj otoka).

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave moraju voditi posebnu brigu o otocima koji su obuhvaćeni njihovim područnim ustrojstvom pri provođenju postupaka dodjeljivanja sredstava za projekte, mjere i aktivnosti iz svoje nadležnosti.

Zakon propisuje donošenje **sljedećih strateških i planskih dokumenata poticanja razvoja otoka koji su, između ostalog i podloga za povlačenje europskih sredstava:**

1. Nacionalni plan razvoja otoka (u daljnjem tekstu: Nacionalni plan) koji donosi Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog nadležnog ministarstva, za razdoblje od sedam godina, a kojim se definira provedba ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije u upravnom području razvoja otoka. Nacionalni plan sadrži sljedeća otočna programska područja: prometno povezivanje (pomorski, cestovni i zračni prijevoz), vodoopskrba i odvodnja, gospodarski razvoj i poduzetništvo, demografska obnova, poljoprivreda, ribarstvo i lovstvo, gospodarenje otpadom, zdravstvena zaštita i razvoj telemedicine, elektroničke komunikacijske mreže velikih brzina, zaštita prirode i okoliša, kultura i očuvanje kulturne baštine, predškolski odgoj, osnovno i srednjoškolsko obrazovanje i znanost, čista energija, energetika, obnovljivi izvori energije, ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama, socijalna skrb, razvoj civilnog društva, turizam, stambeno zbrinjavanje te zaštita i korištenje malih povremeno nastanjenih i nenastanjenih otoka i otočića. Nacionalni plan planira se donijeti do 31. prosinca 2020. godine.

2. Otočni godišnji program donosi ministar na temelju Nacionalnog plana i u skladu s planovima razvoja otoka (iz naredne točke) te sadrži mjere, projekte i aktivnosti tijela državne uprave i drugih javnopravnih tijela na razini godine, a vezanih uz otočni razvoj prema prethodno navedenim programskim područjima te izvore njihova financiranja.

Do donošenja Nacionalnog plana i Otočnog godišnjeg programa, u protekloj godini provodio se Program razvoja otoka za 2019. godinu s ciljem unaprjeđenja i razvoja lokalne zajednice na otocima povećanjem kvalitete i dostupnosti komunalnih, obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih, kulturnih, sportskih, poduzetničkih, turističkih te ostalih javnih usluga uz sustavnu podršku zaštiti okoliša, primjeni energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. Temeljem ovog programa sufinancirani su projekti Primorsko-goranske županije, gradova Rab, Cres i Mali Lošinj te općina Dobrinj, Vrbnik i Omišalj u ukupnom iznosu **4.350.000,00 kuna**.

3. Plan razvoja otoka donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave na otoku s jednom jedinicom lokalne samouprave, odnosno sporazumno sva predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave na otoku s više jedinica lokalne samouprave. Izrađuje se i donosi za razdoblje od sedam godina, u skladu s programskim područjima Nacionalnog plana razvoja otoka i obvezna je osnova za financiranje razvojnih programa i projekata iz sredstava fondova EU i drugih izvora financiranja.

U svrhu planiranja i provedbe programa, projekata, mjera i aktivnosti propisanih ovim Zakonom, kao i drugim propisima koji se bave otočnom razvojnom politikom otoci se razvrstavaju prema geografskom kriteriju i teritorijalnoj nadležnosti, udaljenosti od kopna i specifičnom položaju¹. Za svaku pojedinu skupinu otoka različite udaljenosti od kopna i skupinu otoka sa specifičnim položajem nadležno ministarstvo donosi odgovarajući program mjera kroz Otočni godišnji program u skladu s potrebama svake pojedine skupine otoka.

Zakon propisuje vrednovanje razvijenosti otoka na temelju otočnih razvojnih pokazatelja temeljem pravilnika koji će donijeti ministar. Do dana izrade ovog materijala predmetni pravilnik nije donesen.

Radi učinkovitog planiranja, usklađivanja i provedbe politike otočnog razvoja te radi fizičkog i gospodarskog razvoja i društveno-socijalne regeneracije otoka ustrojavaju se otočna prioritetna područja. U otočno prioritetno područje svrstavaju se pučinski otoci, otoci sa specifičnim položajem i nerazvijeni otoci. Strateški ciljevi razvoja otočnih prioritetnih područja ugrađuju se u Nacionalni plan i planove razvoja otoka jedinica lokalne samouprave.

2.2.3. Zakon o brdsko-planinskim područjima

Brdsko-planinska područja Republike Hrvatske su područja s razvojnim posebnostima određena ZRR RH.

Prema Zakonu o brdsko-planinskim područjima („Narodne novine“ broj 118/18), pod brdsko-planinskim područjima se podrazumijevaju područja čija nadmorska visina, nagib, vertikalna raščlanjenost terena te njima uvjetovane pedološke, klimatske i druge prirodne osobitosti predstavljaju otežane uvjete za život i rad stanovnika.

Brdsko-planinska područja su područja od interesa i pod posebnom zaštitom Republike Hrvatske radi poticanja demografske obnove, naseljavanja i stvaranja pretpostavki da se prirodni i drugi gospodarski resursi što kvalitetnije koriste za gospodarski razvoj ovih područja i Republike Hrvatske u cjelini, uz očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti.

Mnistarstvo nadležno za regionalni razvoj je nositelj upravljanja razvojem brdsko-planinskih područja. U pripremi i provedbi mjera, programa i projekata za razvoj brdsko-planinskih područja sudjeluju i druga središnja tijela državne uprave te druga javnopravna tijela koja svojim djelovanjem mogu znatnije pridonijeti njihovom razvoju.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nositelji su planiranja i upravljanja razvojem svoga područja. Pri planiranju i provedbi planova razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave surađuju s jedinicama lokalne samouprave na svom području te drugim jedinicama područne (regionalne) samouprave.

¹ Prema geografskom kriteriju otoci u RH se razvrstavaju na sedam područja, pri čemu područje Primorsko-goranske županije obuhvaća otoke: Krk, Cres, Lošinj, Vele Srakane, Male Srakane, Susak, Unije, Ilovik i Rab.

Prema udaljenosti od kopna otoci se dijele dijele na:

- pučinske otoke – skupina otoka najudaljenijih od kopna
- kanalske otoke – skupina otoka srednje udaljenosti od kopna
- priobalne otoke – skupina otoka najbližih kopnu
- premoštene otoke – skupina otoka mostom povezanih s kopnom.

Pučinski otoci na području Primorsko-goranske županije su: Unije, Vele Srakane, Male Srakane, Ilovik, Susak i svi povremeno nastanjeni i nenastanjeni otoci i otočići koji katastarski pripadaju navedenim otocima. Kanalski otoci na području Primorsko-goranske županije su: Cres, Lošinj i svi povremeno nastanjeni i nenastanjeni otoci i otočići koji katastarski pripadaju navedenim otocima. Priobalni otok na području Primorsko-goranske županije je Rab, a premošteni otok Krk.

Otoci ili dijelovi otoka sa specifičnim položajem su oni kojima se sjedište jedinice lokalne samouprave nalazi na kopnu ili na drugom otoku. Na području Primorsko-goranske županije takvi su otoci: Vele Srakane, Male Srakane, Ilovik, Susak, Unije i Cres – dio (u sastavu Grada Malog Lošinja).

Sukladno ovom Zakonu, Republika Hrvatska, jedinice područne (regionalne) samouprave i jedinice lokalne samouprave te njihova tijela imaju dužnost osiguravati pretpostavke za jačanje konkurentnosti i ostvarenje vlastitih razvojnih potencijala brdsko-planinskih područja te poduzimati sve potrebne radnje radi ostvarenja razvoja brdsko-planinskih područja, a osobito one koje se odnose, između ostalog, na:

- jačanje lokalnih razvojnih potencijala brdsko-planinskih područja i povezanost lokalnih i regionalnih razvojnih potreba s mjerama i programima te ciljevima kohezijske politike EU;
- poticanje suradnje između jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave zasnovane na partnerstvu s ciljem jačanja administrativnih i financijskih kapaciteta kao pretpostavki za učinkovito korištenje sredstva europskih strukturnih i investicijskih fondova;
- stručnu i financijsku pomoć za pripremu razvojnih projekata na brdsko-planinskim područjima za čiju se provedbu planiraju koristiti sredstva europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Ministarstvo nadležno za regionalni razvoj, sukladno raspoloživim proračunskim sredstvima osigurava stručnu i financijsku pomoć za, između ostalog, pripremu razvojnih projekata na brdsko-planinskim područjima za čiju se provedbu planiraju koristiti sredstva europskih strukturnih i investicijskih fondova te za sufinanciranje provedbe razvojnih projekata na brdsko-planinskim područjima temeljno financiranim iz sredstava europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Mjere i projekti za razvoj brdsko-planinskih područja utvrđuju se Programom razvoja brdsko-planinskih područja koji donosi Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog nadležnog ministarstva, na razdoblje od četiri godine. U izradi Programa sudjeluju jedinice lokalne samouprave sa statusom brdsko-planinskog područja i jedinice područne (regionalne) samouprave na čijem se području nalaze jedinice lokalne samouprave sa statusom brdsko-planinskog područja te ostali ključni dionici koji pridonose razvoju tih područja. Temeljem Programa nadležno ministarstvo donosi Godišnji plan provedbe koji sadrži plan provedbe pojedinih poticajnih mjera, aktivnosti, potrebna sredstva, izvore i način korištenja sredstava te metodologiju praćenja i izvještavanja. U trenutku izrade ovog materijala izrađena je radna verzija Programa razvoja brdsko-planinskih područja.

Nositelji i sudionici razvoja brdsko-planinskih područja dužni su u svojim planovima i programima posebno predvidjeti sljedeće skupine mjera: demografske mjere, gospodarske mjere, fiskalne mjere, socijalne mjere, mjere jačanja administrativnih kapaciteta za učinkovit i održiv razvoj brdsko-planinskog područja te mjere za provedbu programa integriranih teritorijalnih ulaganja.

Središnja tijela državne uprave dužna su prilikom planiranja mjera i programa za razvoj upravnog područja iz svoje nadležnosti, ovisno o prirodi mjere i raspoloživim financijskim sredstvima, posebno voditi računa o učinku pojedine mjere na razvoj brdsko-planinskih područja, uzimajući u obzir stupanj razvijenosti tih područja.

Odlukom o obuhvatu i razvrstavanju jedinica lokalne samouprave koje stječu status brdsko-planinskog područja („Narodne novine“ broj 24/19), jedinice lokalne samouprave s područja Primorsko-goranske županije koje ostvaruju status brdsko-planinskog područja razvrstavaju se u tri skupine prema stupnju razvijenosti:

- I. skupina koju čine jedinice lokalne samouprave sa statusom potpomognutog područja: Mrkopalj, Skrad, Brod Moravice, Vrbovsko;
- II. skupina koju čine jedinice lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa razvijenosti nalaze u trećoj i četvrtoj četvrtini iznadprosječno rangiranih

jedinica lokalne samouprave: Ravna Gora, Čabar, Lokve, Fužine, Delnice, Klana, Vinodolska Općina;

- III. skupina koju čine jedinice lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa razvijenosti nalaze u prvoj i drugoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave: Jelenje, Čavle, Novi Vinodolski, Matulji.

Do donošenja prethodno navedenog Programa razvoja brdsko-planinskih područja i Godišnjeg plana provedbe, tijekom 2019. godine Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU provodilo je Program podrške brdsko-planinskim područjima temeljem kojeg su sufinancirani projekti Gradova Delnice, Čabar, Vrbovsko i Novi Vinodolski te Općina Mrkopalj, Skrad, Lokve, Ravna Gora i Fužine u ukupnom iznosu od **3.843.872,04 kuna**.

2.2.4. Zakon o potpomognutim područjima

Zakonom o potpomognutim područjima („Narodne novine“ broj 118/18) uređuje se upravljanje razvojem područja koja su, prema odredbama ZRR RH slabije razvijena, s ciljem pridonosa njihovom gospodarskom i svekolikom razvoju.

Ministarstvo nadležno za regionalni razvoj nositelj je upravljanja razvojem potpomognutih područja. U pripremi i provedbi mjera, programa i projekata za razvoj potpomognutih područja sudjeluju i druga središnja tijela državne uprave te druga javnopravna tijela koja svojim djelovanjem mogu znatnije pridonijeti njihovu razvoju.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nositelji su planiranja i upravljanja razvojem svoga područja. Pri planiranju i provedbi planova razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave surađuju s jedinicama lokalne samouprave na svom području te drugim jedinicama područne (regionalne) samouprave.

Regionalni koordinatori dužni su, bez prava na posebnu naknadu, sudjelovati u pripremi i provedbi mjera vezanih za jačanje kapaciteta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na potpomognutim područjima, kao i u pripremi projektne i druge dokumentacije za učinkovitije korištenje europskih fondova i drugih izvora sredstava za te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Republika Hrvatska, jedinice područne (regionalne) samouprave i jedinice lokalne samouprave te njihova tijela dužni su osiguravati pretpostavke za jačanje konkurentnosti i ostvarenje vlastitih razvojnih potencijala potpomognutih područja te poduzimati sve potrebne radnje radi ostvarenja gore navedenog cilja, koje se odnose na, između ostalog:

- povezivanje lokalnih i regionalnih razvojnih potreba s mjerama i programima te ciljevima kohezijske politike EU,
- poticanje suradnje između jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave zasnovane na partnerstvu radi jačanja administrativnih i financijskih kapaciteta kao pretpostavke za učinkovito korištenje sredstava europskih strukturnih i investicijskih fondova,
- razradu posebnih kriterija odabira te oblikovanje potpora za projekte s potpomognutih područja kod dodjele sredstava europskih strukturnih i investicijskih fondova,
- stručnu i financijsku pomoć za pripremu razvojnih projekata na potpomognutim područjima, za čiju se provedbu planiraju koristiti sredstva europskih strukturnih i investicijskih fondova te drugih izvora.

Ministarstvo nadležno za regionalni razvoj će u okviru upravljanja politikom regionalnog razvoja te sukladno proračunskim sredstvima osiguravati, između ostalog sredstva za: razvoj i provedbu programa integriranih teritorijalnih ulaganja na potpomognutim područjima te pripremu ciljnih poziva za financiranje iz europskih

strukturnih i investicijskih fondova i drugih potencijalnih izvora; stručnu i financijsku pomoć za pripremu razvojnih projekata na potpomognutim područjima za čiju se provedbu planiraju koristiti sredstva europskih strukturnih i investicijskih fondova te drugih izvora; te odgovarajuća sredstva za sufinanciranje provedbe razvojnih projekata na potpomognutim područjima temeljno financiranim iz sredstava europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Mjere i projekti za razvoj potpomognutih područja utvrđuju se Programom održivog društvenog i gospodarskog razvoja potpomognutih područja koji donosi Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog nadležnog Ministarstva, na razdoblje od četiri godine. U izradi Programa sudjeluju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sa statusom potpomognutih područja te ostali ključni dionici koji pridonose razvoju tih područja. Temeljem Programa nadležno ministarstvo donosi Godišnji plan provedbe koji sadrži plan provedbe pojedinih poticajnih mjera, aktivnosti, potrebna sredstva, izvore i način korištenja sredstava te metodologiju praćenja i izvještavanja. U trenutku izrade ovog materijala izrađena je radna verzija Programa razvoja potpomognutih područja.

Nositelji i sudionici razvoja potpomognutih područja dužni su u svojim planovima i programima posebno predviđati sljedeće skupine mjera: gospodarske mjere, socijalne mjere, fiskalne mjere demografske mjere, mjere stambenog zbrinjavanja, mjere jačanja administrativnih kapaciteta za učinkovit i održiv razvoj potpomognutih područja i mjere za provedbu programa integriranih teritorijalnih ulaganja.

Tijekom 2019. godine Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU provodilo je Program održivog razvoja lokalne zajednice temeljem kojeg su sufinancirani projekti Grada Vrbovsko te općina Brod Moravice, Mrkopalj i Skrad u ukupnom iznosu od **1.132.079,69 kuna**.

2.2.5. Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske

Temeljem **Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske** („Narodne novine“ broj 123/2017), u 2019. godini u tijeku je bila izrada Nacionalne razvojne strategije do 2030. godine te je pokrenut postupak izrade Plana razvoja Primorsko-goranske županije.

Nacionalna razvojna strategija do 2030. godine (u daljnjem tekstu: NRS 2030) je hijerarhijski najviši akt strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj koji služi za oblikovanje i provedbu razvojnih politika Republike Hrvatske. NRS 2030 biti će temelj za izradu programskog okvira za korištenje sredstava fondova EU i drugih međunarodnih izvora (su)financiranja dostupnih Republici Hrvatskoj u razdoblju nakon 2020. godine. Sukladno ovom Zakonu, Vlada je dužna uputiti prijedlog NRS 2030. na donošenje Saboru do 1. ožujka 2020. Do kraja 2020. godine na snazi je Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske izrađena temeljem ZRR RH.

U okviru izrade NRS 2030 od strane resorno nadležnih tijela izvršene su sljedeće aktivnosti:

1. Uspostavljen institucionalni okvir za izradu,
2. Definiran obuhvat tematskih područja i horizontalnih politika,
3. Definirani elementi i prijedlog sadržaja NRS 2020,
4. Izrađen prijedlog razvojnih smjerova i strateških ciljeva NRS 2030,
5. Definiran prijedlog strukturnih reformi, strateških projekata i provedbenih mehanizama.

Kao tematska područja u okviru izrade NRS 2030 definirani su:

- zdravlje i kvaliteta života,
- energija i održivi okoliš,

- promet i mobilnost,
- sigurnost,
- hrana i bioekonomija,
- digitalno društvo,
- turizam i kreativno društvo.

Kao horizontalne politike definirane su makroekonomska politika (fiskalna, monetarna i dohodovna), dobro upravljanje, regionalni razvoj, demografija i socijalna uključenost, obrazovanje i razvoj ljudskih potencijala.

Također, definiran je glavni strateški cilj (uravnoteženi razvoj Republike Hrvatske i jačanje konkurentnosti hrvatskih regija) te četiri razvojna smjera:

1. Uravnoteženi regionalni razvoj - razvoj potpomognutih i brdsko-planinskih područja što obuhvaća: demografsku revitalizaciju depriviranih područja, ekonomsku regeneraciju depriviranih područja, pametno upravljanje resursima, povezanost i mobilnost, poboljšanje kvalitete života kroz podršku stanogradnji i razvoj socijalne infrastrukture i usluga i razvoj pametnih sela,
2. Razvoj inovativnih regija što obuhvaća: stvaranje pozitivne investicijske klime i izgradnju učinkovitih regionalnih eko sustava za poduzetnike, razvoj pametne industrije i turizma kroz uvođenje strukturnih promjena i unaprjeđenje pozicije regionalnih gospodarstava u globalnim lancima vrijednosti, razvoj pametnih vještina sukladno potrebama regionalnih gospodarstava, razvoj pametne regionalne infrastrukture i poboljšanje kvalitete života (preduvjeti za rast i razvoj) i teritorijalno brendiranje,
3. Razvoj pametnih gradova što obuhvaća: pametne ljude, pametno gospodarstvo, pametno upravljanje, pametan okoliš, pametnu mobilnost i pametno življenje,
4. Razvoj pametnih i održivih otoka što obuhvaća: pametno i održivo upravljanje resursima i prevenciju rizika, strukturnu transformaciju ruralnog gospodarstva, pametnu mobilnost, pametan okoliš te pametno življenje i sigurne otoke.

Kao daljnje aktivnosti u okviru procesa izrade NRS 2030 planira se:

- Definiranje indikativne liste strukturnih reformi, strateških projekata i provedbenih mehanizama,
- Uspostava Izvršne radne skupine i definiranje prijedloga vizije razvoja Republike Hrvatske,
- Definiranje izvora financiranja,
- Izrada nacrtu NRS 2030,
- Javne konzultacije i procedura usvajanja NRS 2030 (od strane Hrvatskog sabora).

Plan razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave donosi županijska skupština. Planom razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave definiraju se posebni ciljevi za provedbu strateških ciljeva Nacionalne razvojne strategije te sektorskih i višesektorskih strategija. Jedinice lokalne samouprave dužne su donijeti plan razvoja kojima se definiraju posebni ciljevi za provedbu strateških i posebnih ciljeva iz plana razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave i nacionalnih planova. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne su također donijeti provedbene programe koji su kratkoročni akti strateškog planiranja koji osiguravaju provedbu posebnih ciljeva prethodno navedenih planova razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te poveznicu s proračunom jedinice lokalne i

područne (regionalne) samouprave. Donosi ih izvršno tijelo lokalne i područne (regionalne) samouprave najkasnije 120 dana od dana stupanja na dužnost i traje koliko i mandat izvršnog tijela.

Slijedom navedenog Županijska skupština Primorsko-goranske županije je dana 12. prosinca 2019. godine donijela **Odluku o pokretanju postupka izrade Plana razvoja Primorsko-goranske županije (u daljnjem tekstu Plan razvoja PGŽ).**

Plan razvoja PGŽ temeljni je srednjoročni akt strateškog planiranja od značaja za Primorsko-goransku županiju koji se donosi na razdoblje od pet do deset godina. Plan razvoja PGŽ donosi se kako bi se definirao smjer daljnjeg razvoja Primorsko-goranske županije te osigurala strateška podloga za upravljanje razvojem Primorsko-goranske županije sukladno potrebama stanovnika uz učinkovito i održivo korištenje raspoloživih resursa.

Cilj Plana razvoja PGŽ je omogućiti usmjeravanje daljnjeg gospodarskog rasta i daljnjeg unapređenja kvalitete života u Primorsko-goranskoj županiji sukladno načelima održivog razvoja te uz izjednačavanje razvijenosti mikroregija (Gorski kotar, otoci, priobalje). Ovom Odlukom javna ustanova "Regionalna razvojna agencija Primorsko-goranske županije" kao regionalni koordinator za Primorsko-goransku županiju zadužuje se za izradu Plana razvoja PGŽ i koordinaciju cjelokupnog postupka izrade Plana razvoja PGŽ.

S obzirom da Plan razvoja PGŽ mora biti usklađen s NRS 2030 koja je temelj za programiranje korištenja sredstava iz europskih i drugih međunarodnih izvora, poticanje regionalnog razvoja uz podršku europskih i međunarodnih fondova ovisi o kvaliteti akata strateškog planiranja na svim razinama.

2.2.6. Nacionalna klasifikacija statističkih regija 2021. („HR_NUTS 2021.“)

U prosincu 2019. godine donesena je nova nacionalna klasifikacija statističkih regija („Narodne novine“ broj 125/19).

Nacionalna klasifikacija statističkih regija 2021. (u nastavku teksta: HR_NUTS 2021.) statistički je standard koji se koristi za prikupljanje, upisivanje, obradu, analizu i diseminaciju podataka regionalne statistike prema razinama prostorne podjele Republike Hrvatske. „HR NUTS 2021.“ čini statističku osnovu za učinkovito vođenje regionalne razvojne politike, za socioekonomske analize i za postizanje ciljeva socijalne i ekonomske kohezije.

Statistička regija 1. razine (u nastavku teksta „HR NUTS 1“) je Republika Hrvatska kao administrativna jedinica.

Statistička regija 2. razine (u nastavku teksta „HR NUTS 2“) sastoji se od 4 neadministrativne jedinice nastale grupiranjem županija kao administrativnih jedinica niže razine kako slijedi:

- Panonska Hrvatska (Bjelovarsko-bilogorska županija, Virovitičko-podravska županija, Požeško-slavonska županija, Brodsko-posavska županija, Osječko-baranjska županija, Vukovarsko-srijemska županija, Karlovačka županija i Sisačko-moslavačka županija),
 - **Jadranska Hrvatska (Primorsko-goranska županija, Ličko-senjska županija, Zadarska županija, Šibensko-kninska županija, Splitsko-dalmatinska županija, Istarska županija i Dubrovačko-neretvanska županija),**
 - Grad Zagreb,
 - Sjeverna Hrvatska (Međimurska županija, Varaždinska županija, Koprivničko-križevačka županija, Krapinsko-zagorska županija i Zagrebačka županija).
- Statističke regije 3. razine (u nastavku teksta „HR NUTS 3“) sastoje se od 21 administrativne jedinice (20 županija i Grad Zagreb).

Prethodno navedena nacionalna klasifikacija stupila je na snagu 1. siječnja 2020. godine.

2.2.7. Aktivnosti Primorsko-goranske županije na poticanju regionalnoga razvoja i korištenja europskih sredstava

Primorsko-goranska županija je aktivno sudjelovala u izradi svih prethodno navedenih zakona, podzakonskih propisa te strateških i planskih dokumenata davanjem mišljenja direktno Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova EU, komentiranjem nacрта prijedloga zakona i prijedloga podzakonskih propisa putem e-savjetovanja te davanjem mišljenja sudjelovanjem u radnim grupama Hrvatske zajednice županija. **Primjedbama se naglašavala važnost uspostave funkcionalne i fiskalne decentralizacije, posebne podrške Gorskom kotaru, stimuliranja daljnjeg razvoja razvijenijih područja, administrativnog rasterećenja javnih tijela i dr.**

Osim navedenih postupaka, u okviru svojih ovlasti, Primorsko-goranska županija je djelovala na sljedeći način, najčešće putem Upravnog odjela za regionalni razvoj, infrastrukturu i upravljanje projektima, koji je primarno zadužen za poticanje uravnoteženog regionalnog razvoja te ustanova u nadležnosti ovog Upravnog odjela:

- Aktivno je sudjelovala u radu **Partnerskog vijeća Primorsko-goranske županije** na kojemu se razmatra problematika strateškog planiranja, apsorpcije europskih sredstava i općenito regionalnoga razvoja. Partnersko vijeće Primorsko-goranske županije je razmatralo izvršenje Razvojne strategije Primorsko-goranske županije, aktivnosti javne ustanove „Regionalna razvojna agencija Primorsko-goranske županije“ na povlačenju europskih sredstava itd.
- Predstavnici Upravnog odjela kao članovi sudjelovali su u radu **Partnerskog vijeća Urbane aglomeracije Rijeka**.
- Predstavnik Primorsko-goranske županije je ispred Jadranske Hrvatske član **Odbora za praćenje Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.** te je dosad aktivno sudjelovao u svim sjednicama naglašavajući elemente Programa i kriterije za dodjelu sredstava koje je nužno izmijeniti. Tijekom 2019. godine sudjelovao je na 12. i 13. sjednici Odbora te u pisanom odlučivanju o prihvaćanju/odbijanju kriterija za dodjelu europskih sredstava projektima temeljem Prioritetne osi 2 (za projekte koji obuhvaćaju proširenje dostupnosti širokopojsnog pristupa i izgradnju mreža velikih brzina te pružaju podršku usvajanju novih tehnologija i mreža za digitalno gospodarstvo) i Prioritetne osi 6 (za projekte obnove brownfield područja) te u pisanom odlučivanju o ažuriranju liste velikih projekata.
- Predstavnik Primorsko-goranske županije je, kao član **Odbora za programiranje Programa Slovenija - Hrvatska** sudjelovao na sastancima Odbora na kojem su se, između tema vezanih za uspostavu sustava programiranja, razmatrale i prioritetne osi budućeg Programa.
- Predstavnik Županije sudjelovao je u radu **Radne podskupine za potpomognuta i brdsko-planinska područja za izradu „Nacionalne razvojne strategije do 2030. godine“** osnovane od strane Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU, sudjelovanjem na sjednicama te predlaganjem mjera razvoja tih područja.
- Primorsko-goranska županija je aktivna i u drugim **međunarodnim i domaćim tijelima**, među kojima su za povlačenje europskih sredstava, između ostalih, relevantna:
 - Predsjedavanje i koordinacija rada Komisije za promet i infrastrukturu Jadransko-jonske euroregije,

- Članstvo u radnoj skupini za prikupljanje podataka i izradu analitičkih podloga za potrebe izrade Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine,
- Članstvo u radnoj skupini za gospodarstvo i regionalni razvoj Hrvatske zajednice županija,
- Članstvo u Partnerskom vijeću Jadranske Hrvatske,
- Članstvo u Upravljačkoj skupini za provedbu vrednovanja Razvojne strategije Primorsko-goranske županije 2016.-2020.,
- Predstavništvo u Radnoj skupini za koordinaciju i praćenje izrade Glavnog plana razvoja prometnog sustava funkcionalne regije Sjeverni Jadran,
- Predstavništvo u Operativnoj skupini za projekt LNG Terminal (izgradnja privatnog terminala za ukapljeni prirodni plin na otoku Krku),
- Predstavništvo u Savjetu za praćenje energetskog sektora u PGŽ,
- Predstavništvo PGŽ za koordinatore u projektu „Izrada projektne dokumentacije za izgradnju drugog kolosijeka, modernizaciju i obnovu na pružnici dionici Rijeka-Škrlevo-Jurdani“ i dr.
- Izradila je i dostavila Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova EU **prijedlog mjera za poticanje brdsko-planinskih područja**, kao podlogu za izradu Programa brdsko-planinskih područja koji je Ministarstvo u obvezi donijeti sukladno Zakonu o brdsko-planinskim područjima. Ministarstvo je najavilo izradu **Intervencijskog plana za Gorski kotar**, kojim bi se razradile razvojne mjere posebno prilagođene za ovo područje. **Županija je iskazala veliki interes da se izradi takav plan i da sudjeluje u njegovoj izradi, međutim ministarstvo nije poduzelo nikakve korake kojima proces izrade ovog plana započeo.**
- U Mrkoplju je dana 26. travnja 2019. organizirala **konferenciju „Gorski kotar u fokusu“** na kojoj su predstavnici regionalne i lokalne vlasti, Ministarstva regionalnog razvoja, sveučilišne zajednice, gospodarstvenika, te brojnih ustanova i institucija, razmatrali mogućnosti i prioritete razvoja ovog brdsko-planinskog dijela Hrvatske. Na konferenciji je razmotren i prethodno navedeni županijski prijedlog mjera za poticanje razvoja brdsko-planinskih područja.
- Sudjelovala je na **„Danu otvorenih vrata EU projekata“** koji je u organizaciji Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU održan 29. lipnja 2019. godine u Rijeci u sklopu kojeg su predstavljani uspješni EU projekti s područja Primorsko-goranske županije.
- Sudjelovala je na panelu u okviru **„Regionalnih dana EU fondova“** u organizaciji Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU koji su održani 16. prosinca 2019. godine u Upravnoj zgradi Industrijske zone d.o.o. Bakar. U sklopu panela se raspravljalo, između ostalog, o podršci Županije javnopravnim tijelima u povlačenju europskih sredstava, njihovoj uspješnosti u kandidiranju i provedbi projekata sufinanciranih iz europskih fondova kao i procesu pripreme svih dionika za sufinanciranje u nadolazećoj financijskoj perspektivi.
- Javna ustanova „Regionalna razvojna agencija Primorsko-goranske županije“ je pružala **stručnu podršku u pripremi projekata za natječaje za europska sredstva**. Temeljem Poziva na dostavu projektnih prijedloga „Uspostava infrastrukture regionalnih centara kompetentnosti u strukovnom obrazovanju kao podrška procesu reforme strukovnog obrazovanja i osposobljavanja“ koji je objavljen iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020., pripremila je i podnijela projektnu prijavu pod nazivom Mreža kompetentnosti, za sufinanciranje regionalnog centra kompetentnosti Ugostiteljska škola Opatija te je pružala savjetodavnu podršku Elektroindustrijskoj i obrtničkoj školi Rijeka i Medicinskoj školi Rijeka u okviru njihovog sudjelovanja u pripremi projektnih prijedloga za isti natječaj kao partnera regionalnim centrima kompetentnosti iz

drugih županija. Za projekt Mreža kompetentnosti i projekt u okviru kojega je Elektroindustrijska i obrtnička škola Rijeka partner sklopljeni su ugovori o sufinanciranju bespovratnim sredstvima dok je projekt kojemu je Medicinska škola Rijeka partner pred sklapanjem ugovora. Pružala je stručnu i savjetodavnu pomoć i u pripremi projektnih prijedloga za Primorsko-goransku županiju i javne ustanove za strukovno obrazovanje s područja Primorsko-goranske županije temeljem dva javna poziva koji su objavljeni krajem srpnja 2019. godine: Poziv na dostavu projektnih prijedloga „Uspostava regionalnih centara kompetentnosti u (pod) sektorima strojarstvo, elektrotehnika i računalstvo, poljoprivreda i zdravstvo“ koji je objavilo Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Poziv na dostavu projektnih prijedloga „Uspostava regionalnih centara kompetentnosti u sektoru turizma i ugostiteljstva“ koji je objavilo Ministarstvo turizma, a temeljem kojih se mogu financirati programske aktivnosti i nabavka opreme. Prijeljena su tri projektna prijedloga, u prvom je regionalnom centru kompetentnosti Ugostiteljska škola Opatija nositelj, u drugom Elektroindustrijska i obrtnička škola Rijeka partner, a u trećem Medicinska škola u Rijeci partner.

- Predstavnici Županije pružali su stručnu pomoć Županijskoj lučkoj upravi Krk u prijavi projekta „Dogradnja luke Baška“ na Drugi poziv za sufinanciranje unaprjeđenja lučke infrastrukture u funkciji obalnog linijskog pomorskog prometa. Projektu je odobreno sufinanciranje bespovratnim sredstvima iz Kohezijskog fonda i državnog proračuna. Po sklapanju Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte financirane iz europskih strukturnih i investicijskih fondova u financijskom razdoblju 2014.-2020. pružana je stručna pomoć u provedbi projekta, prvenstveno u izradi plana nabave i dokumentacije za planirane jednostavne i javne nabave.
- Sukladno ZRR RH, tijekom 2019. godine započeo je postupak izrade razvojnih sporazuma, odnosno sporazuma između ministarstva nadležnog za regionalni razvoj i jedinica područne (regionalne) samouprave s područja za koje se on sklapa. Razvojnim sporazumom usuglašavaju se prioriteti razvoja državne i područne (regionalne) razine, utvrđuju se strateški projekti regionalnog razvoja koji pridonose razvoju područja za koje se sklapa razvojni sporazum te se planiraju sredstva za njegovu provedbu. Primorsko-goranska županija je na upit nadležnog ministarstva iskazala spremnost za potpisivanje pisma namjere i pripremu svih potrebnih elemenata za potpisivanje dva razvojna sporazuma, pri čemu će jednim biti obuhvaćeno područje tzv. zaobalja, a drugim područje otoka. U suradnji s javnom ustanovom „Regionalna razvojna agencija Primorsko-goranske županije“ prikupila je 388 projektnih prijedloga Županije i jedinica lokalne samouprave s područja Županije te ih dostavila u nadležno ministarstvo na razmatranje za njihovo uvrštavanje u razvojne sporazume, **međutim nadležno ministarstvo nije dalo povratnu informaciju o projektima niti bilo kakvu uputu o daljnjem postupanju po pitanju razvojnih sporazuma.**
- U suradnji s javnom ustanovom „Regionalna razvojna agencija Primorsko-goranske županije“, informiralo se dionike o mogućnostima sufinanciranja iz europskih fondova.

2.3. Izazovi u upravljanju i financiranju projekata

Na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini izazovi obuhvaćaju:

- Kašnjenje u donošenju akata koji su preduvjeti za izradu zakonski propisanih strateških i planskih dokumenata, odnosno kašnjenje u izradi Nacionalne razvojne strategije te nacionalnih planova i programa bez kojih nije moguće

pravovremeno izraditi i usvojiti akte strateškog planiranja na regionalnoj i lokalnoj razini (primjerice Plana razvoja PGŽ),

- Nedovoljno jasna pravila provedbe javne i jednostavne nabave zbog čega su sve češće tzv. financijske korekcije, odnosno obveza gubitka prava na određene iznose dodijeljenih europskih sredstava,
- Nedovoljne ovlasti županija i regionalnih koordinatora statističkih regija u izboru strateških nacionalnih projekata,
- Slabija mogućnost apsorpcije europskih sredstava iz sljedećih razloga:
 - Primorsko-goranska županija kao jedinica regionalne samouprave s natprosječnim indeksom razvijenosti i njezine jedinice lokalne samouprave, koje prema indeksu razvijenosti spadaju u razvijenije, prilikom evaluacije projekata u startu dobivaju znatno manje bodova, što otežava povlačenje europskih sredstava.
 - Nedovoljno uvažavanje razvojnih specifičnosti Gorskog kotara koji se, prema indeksu razvijenosti, djelomično ubraja u potpomognuto područje, a realno stanje ukazuje na iznimnu depopulaciju što je zasigurno pokazatelj potrebe za dodatnom pomoći.
 - U sklopu aktualnih operativnih programa postoje prioritetne osi koje su namijenjene isključivo slabije razvijenim područjima kojima Primorsko-goranska županija ne pripada ili većim projektima koji su unaprijed određeni, a nalaze se na drugim područjima. Primjerice, u Operativnom programu Konkurentnost i kohezija, prioritetna os 8. Socijalno uključivanje i zdravlje planiraju se ulaganja u primarnu zdravstvenu zaštitu na potpomognutim područjima, odnosno već su unaprijed određene bolnice za veća ulaganja. U zračnom prometu planira se ulagati jedino u Zračnu luku Dubrovnik, itd.
 - Nedostatan broj javnih poziva za infrastrukturu, a jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave nedostaju sredstva upravo za infrastrukturne projekte (ostale projekte uglavnom uspijevaju financirati vlastitim sredstvima),
- Nacionalni model sufinanciranja europskih projekata koji nije prilagođen za manje projekte,
- Preklapanje redovnih poslova unutar institucije s poslovima na projektu, pri čemu voditelj projekta nema ovlasti nad članovima projektnog tima,
- Obim potrebnih administrativnih poslova i procedura nužnih za provođenje projekata nije u skladu s rokovima u okvirima kojih se projekti moraju provesti,
- Sporost u rješavanju imovinsko-pravnih odnosa.

2.4. Pregled EU projekata Primorsko-goranske županije

U nastavku ovog Izvještaja dan je pregled EU projekata Primorsko-goranske županije, informacija o apsorpciji EU sredstava u odnosu na druge županije te popis najznačajnijih infrastrukturnih projekata na području Primorsko-goranske županije (su)financiranih sredstvima EU. Pritom je važno naglasiti da Županija nema službeni uvid u projekte koji se provode na njezinom području.

2.4.1. Bespovratna EU sredstva za provedbu projekata Primorsko-goranske županije

Prema podacima prikupljenim od korisnika bespovratnih sredstava, odnosno upravnih tijela te trgovačkih društava i ustanova Primorsko-goranske županije, **do kraja 2019. godine provedeno je 65 projekata sufinanciranih bespovratnim sredstvima EU u iznosu oko 265 mil. kn pri čemu je ukupna vrijednost projekata za krajnje korisnike iznosila oko 390 mil. kn.** Ukupna vrijednost spomenutih projekata za sve

projektne partnere koji su sudjelovali u provedbi predmetnih projekata iznosila je oko 837 mil. kn.

Provedeni projekti s najvećim iznosima odobrenih bespovratnih sredstava su: „Županijski centar za gospodarenje otpadom Marišćina“ koji je proveden u okviru Instrumenta pretprijetne pomoći: Operativnog programa Okoliš 2007.-2013. (174,8 mil. kn), zatim projekt Energetska obnova škola u Primorsko-goranskoj županiji (ukupno sufinanciranje iznosi 19 mil. kn i to iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 11,8 mil. kn te Fonda za regionalni razvoj Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU 7, 2 mil. kn); Izrada Glavnog plana razvoja prometnog sustava funkcionalne regije Sjeverni Jadran (8,9 mil. kn.).

Istovremeno je u provedbi bilo 68 projekata za koje su odobrena bespovratna sredstva u iznosu oko 394,5 mil. kn pri čemu je ukupna vrijednost projekata za krajnje korisnike iznosila oko 423 mil. kn. Ukupna vrijednost projekata u provedbi za sve projektne partnere je iznosila je oko 1,1 milijardi kn. Projekti s najvećim iznosima odobrenih sredstava su Projekt dogradnje luke otvorene za javni promet Mrtvaška na otoku Lošinju (81,2 mil.kn.), Projekt dogradnje luke Baška (39,7 mil.kn.), Projekt dogradnje zapadnog dijela luke Cres (34,3 mil. kn), Produženje lukobrana u luci Unije na otoku Unije (34,2 mil. kn), Projekt dogradnje luke otvorene za javni promet županijskog značaja – luka Crikvenica (32,7 mil. kn), Kulturno-turistička ruta Putovima Frankopana (27 mil. kn samo za Županiju i Prirodoslovni muzej; ukupna vrijednost projekta je 64 mil. kn, a sredstva EU iznose 47 mil. kn, ali za sve partnere zajedno), Tehnička pomoć - Jačanje razvojnih kapaciteta Primorsko - goranske županije (16,5 mil. kn), Specijalističko usavršavanje doktora medicine Doma zdravlja Primorsko-goranske županije (10 mil. kn).

Tijekom 2019. godine u fazi evaluacije je bilo 23 projekta za koje je zatraženo sufinanciranje bespovratnim sredstvima u iznosu oko 43 mil. kn, a čija se ukupna vrijednost za krajnje korisnike procjenjuje oko 110,5 mil. kn. Planirana ukupna vrijednost projekata u evaluaciji za sve projektne partnere je iznosila je oko 593,5 mil. kn.

2.4.2. Apsorpcija u odnosu na druge županije

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU objavilo je 18. veljače 2019. godine na svojoj službenoj internet stranici izvještaj s podacima o iskorištenosti EU fondova po županijama. Predmetni izvještaj obuhvaća podatke o iznosima ugovorenih bespovratnih sredstava za 2017., 2018. te 2019. godinu kao i kumulativne podatke za promatrano razdoblje po sljedećim operativnim programima: Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020., Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020., Program ruralnog razvoja 2014.-2020. i Operativni program za pomorstvo i ribarstvo 2014.-2020.

Slijedom navedenog, u Tablici 1. prikazani su ukupni podaci o iskorištenosti EU fondova po županijama u 2017., 2018. te 2019. godini po svim gore navedenim operativnim programima.

Tablica 1. Ukupni iznosi ugovorenih bespovratnih sredstava za 2017., 2018. te 2019. godinu (po svim operativnim programima) po županijama

R.BR.	ŽUPANIJA	UGOVORENO KUMULATIV (HRK)	%
1.	Grad Zagreb	14.442.726.344,00	23,60%
2.	Dubrovačko-neretvanska	5.246.113.525,00	8,57%
3.	Primorsko-goranska	4.847.019.588,00	7,92%
4.	Osječko-baranjska	4.603.487.808,00	7,52%
5.	Splitsko-dalmatinska	4.164.258.966,00	6,80%

R.BR.	ŽUPANIJA	UGOVORENO KUMULATIV (HRK)	%
6.	Zagrebačka	3.184.704.095,00	5,20%
7.	Vukovarsko-srijemska	2.856.963.449,00	4,67%
8.	Zadarska	2.217.310.855,00	3,62%
9.	Koprivničko-križevačka	2.213.983.374,00	3,62%
10.	Sisačko-moslavačka	1.863.353.900,00	3,04%
11.	Istarska	1.829.625.361,00	2,99%
12.	Šibensko-kninska	1.625.954.739,00	2,66%
13.	Varaždinska	1.620.973.499,00	2,65%
14.	Brodsko-posavska	1.455.374.201,00	2,38%
15.	Krapinsko-zagorska	1.450.851.958,00	2,37%
16.	Virovitičko-podravska	1.394.579.574,00	2,28%
17.	Bjelovarsko-bilogorska	1.376.714.127,00	2,25%
18.	Karlovačka	1.236.317.486,00	2,02%
19.	Požeško-slavonska	1.219.451.971,00	1,99%
20.	Ličko-senjska	1.216.952.647,00	1,99%
21.	Međimurska	1.135.397.584,00	1,86%
	UKUPNO:	61.202.115.051,00	100,00%

Izvor: MRRFEU, <https://razvoj.gov.hr/dokumenti/10>

Primorsko-goranska županija je na 3. mjestu po ukupnom iznosu ugovorenih EU sredstava po svim operativnim programima u promatranom razdoblju od 2017. do 2019. godine. Grad Zagreb zauzima vodeću poziciju u ugovorenim europskim sredstvima s obzirom da sve veće pravne osobe koje provode investicije imaju sjedišta u Zagrebu. Dubrovačko-neretvanska županija je ostvarila vodeću poziciju prvenstveno zbog dva infrastrukturna projekta: Pelješki most i Zračna luka Dubrovnik.

2.4.3. Projekti najveće financijske vrijednosti na području Primorsko-goranske županije

Projekti najveće financijske vrijednosti na području Primorsko-goranske županije (su)financirani sredstvima Europskih strukturnih i investicijskih fondova su već spomenuti u prethodnom izvješću. Radi se o velikim projektima koji se provode kroz više godina te su relevantni i u razdoblju koje razmatra ovo izvješće. Preko **5 milijardi kuna** ulaže se na području Primorsko-goranske županije putem sljedećih projekata i inicijativa:

- **Rekonstrukcija željezničkog kolodvora Rijeka - Brajdica i kontejnerskog terminala Brajdica** - korisnici su HŽ Infrastruktura d.o.o. i Lučka uprava Rijeka, a sveukupna vrijednost projekta iznosi **267 mil. kn**, od čega su oko 227 mil. kn bespovratna sredstava iz Instrumenta za povezivanje Europe - CEF.
- **Priprema za izgradnju drugog kolosijeka, nadogradnja i modernizacija željezničke pruge Škrljevo – Rijeka – Jurdani** – korisnik je HŽ Infrastruktura d.o.o., a sveukupna vrijednost projekta iznosi **10.000.000 EUR**, uz sufinanciranje u iznosu od 8,5 mil. EUR (63.750.000,00 kn) iz Instrumenta za povezivanje Europe-CEF. Posao izrade projektne dokumentacije na javnom natječaju dobila je zajednica ponuditelja Institut IGH i Granova, s kojom je sklopljen ugovor vrijedan 33,7 milijuna kuna.
- **Dogradnja luke Mrtvaška** - korisnik je Županijska lučka uprava Mali Lošinj, a sveukupna vrijednost projekta iznosi oko **81,5 mil. kn** uz sufinanciranje u iznosu

od oko 34,2 mil. kn iz Kohezijskog fonda, prema Operativnom programu Konkurentnost i kohezija te nacionalnih sredstava.

- **Dogradnja luke Baška** - korisnik je Županijska lučka uprava Krk, a sveukupna vrijednost projekta iznosi oko **41,2 mil. kn** uz sufinanciranje u iznosu oko 39,7 mil. kn iz Kohezijskog fonda, prema Operativnom programu Konkurentnost i kohezija te nacionalnih sredstava.
- **Rekonstrukcija i dogradnja zapadnog dijela luke Cres** – korisnik je Županijska lučka uprava Cres, a sveukupna vrijednost projekta iznosi oko **39 mil. kn** uz sufinanciranje u iznosu oko 34,3 mil. kn iz Kohezijskog fonda, prema Operativnom programu Konkurentnost i kohezija te nacionalnih sredstava.
- **Produženje lukobrana u luci Unije na otoku Unije** - korisnik je Županijska lučka uprava Mali Lošinj, a sveukupna vrijednost projekta iznosi oko **37 mil. kn** uz sufinanciranje u iznosu od oko 34,2 mil. kn iz Kohezijskog fonda, prema Operativnom programu Konkurentnost i kohezija te nacionalnih sredstava.
- **Dogradnja luke otvorene za javni promet županijskog značaja – luka Crikvenica** - korisnik je Županijska lučka uprava Crikvenica, a sveukupna vrijednost projekta iznosi oko **32,7 mil. kn** uz potpuno financiranje iz Kohezijskog fonda, prema Operativnom programu Konkurentnost i kohezija te nacionalnih sredstava.
- **Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture na području aglomeracije Rijeka** – korisnik je riječka aglomeracija (Rijeka, Kastav, Viškovo, Čavle i Jelenje), a sveukupna vrijednost projekta iznosi preko **1.761 mil. kn**, uz sufinanciranje u iznosu od preko 1.256 mil. kn iz Kohezijskog fonda, prema Operativnom programu Konkurentnost i kohezija.
- **Poboljšanje vodnokomunalne infrastrukture na području Liburnijske rivijere** - projekt koji je ukupno vrijedan **640 mil. kn**, pri čemu EU sredstva iznose 72%, a ostala sredstva su osigurana od Hrvatskih voda i iz državnog proračuna.
- **Projekt prikupljanja, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području otoka Krka** - projekt je ukupno vrijedan oko **605 mil. kn**, a sufinancira se sredstvima iz Kohezijskog fonda u visini do najviše 369 mil. kn, a ostatak sredstava osigurat će Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Hrvatske vode, šest krčkih jedinica lokalne samouprave u kojima će se taj projekt realizirati i Ponikve voda d.o.o.
- **Sustav odvodnje otpadnih voda aglomeracije Novi Vinodolski, Crikvenica i Selce** - vrijednost projekta iznosi gotovo **460 mil. kn**, a Europska unija sudjeluje s 261 mil. kn. Ostala sredstva osigurat će Hrvatske vode, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike te KTD Vodovod Žrnovnica i Murvica.
- **Rekonstrukcija i opremanje dnevnih bolnica i dnevnih kirurgija KBC-a Rijeka** - sveukupna vrijednost projekta iznosi oko **50 mil. kn**, a financira se iz Europskog fonda za regionalni razvoj, prema Operativnom programu Konkurentnost i kohezija.
- **Specijalističko usavršavanje doktora medicine Doma zdravlja Primorsko-goranske županije i Zavoda za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije** - sveukupna vrijednost dva projekta iznosi oko **15 mil. kn**, a u potpunosti se financira iz Europskog socijalnog fonda u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali.
- **Mreža kom5entnosti** - korisnik je regionalni centar kompetentnosti Ugostiteljska škola Opatija. Sveukupna vrijednost projekta je oko **31,4 mil. kn** uz sufinanciranje u iznosu od oko 30 mil. kn iz Europskog socijalnog fonda.
- **Energetska obnova zgrada osnovnih škola Primorsko-goranske županije** – korisnici su Primorsko-goranska županija i 8 školskih zgrada u Primorsko-

goranskoj županiji: OŠ Ivana Gorana Kovačića, Vrbovsko, OŠ Petar Zrinski, Čabar, OŠ Viktor Cara Emina, Lovran, OŠ Ivana Rabljanina, Rab, PŠ Barbat, Rab, OŠ Kraljevica, OŠ Ivana Mažuranića, Novi Vinodolski i OŠ Frane Petrića, Cres. Sveukupna vrijednost projekta je preko **33 mil. kn** uz sufinanciranje u iznosu od oko 19 mil. kn i to iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 11,8 mil. kn te Fonda za regionalni razvoj Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU 7,2 mil. kn.

- **Uz pomoćnike u nastavi do inkluzivnog obrazovanja u PGŽ** – korisnik je Primorsko-goranska županija u partnerstvu s 18 osnovnih i 10 srednjih škola, sveukupna vrijednost projekta je oko **14.7 mil. kn** uz sufinanciranje u iznosu 10 mil. kn iz Europskog socijalnog fonda, prema Operativnom programu Učinkoviti ljudski potencijali.
- **Kulturno-turistička ruta Putovima Frankopana** – korisnici su Primorsko-goranska županija i Gradovi Rijeka, Kraljevica, Bakar i Čabar, Općine Čavle, Lokve i Općina Vinodolska te Biskupija Krk, Prirodoslovni muzej Rijeka, Centar za kulturu Grada Krka, Turistička zajednica Grada Rijeke i TZ Kvarnera. Sveukupna vrijednost projekta je preko **64 mil. kn** uz sufinanciranje u iznosu preko 47 mil. kn iz Europskog fonda za regionalni razvoj, prema Operativnom programu Konkurentnost i kohezija.
- **Integrirani program „Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine“** – korisnici su Grad Rijeka, Turistička zajednica grada Rijeke i Sveučilište u Rijeci. Sveukupna vrijednost projekta je preko **81 mil. kn** uz sufinanciranje u iznosu od oko 69 mil. kn iz Europskog fonda za regionalni razvoj, prema Operativnom programu Konkurentnost i kohezija.
- **Revitalizacija kompleksa Benčić – Cigleni i T-objekt** – korisnik je Grad Rijeka. Sveukupna vrijednost projekta je oko **162 mil. kn** uz sufinanciranje u iznosu od oko 68 mil. kn iz Europskog fonda za regionalni razvoj, prema Operativnom programu Konkurentnost i kohezija.
- **Građenje reciklažnih dvorišta** – korisnici su Grad Rab, Grad Mali Lošinj i Općina Matulji, sveukupna vrijednost tri projekta je preko **10,5 mil. kn** uz sufinanciranje u iznosu **8,3 mil. kn** iz Kohezijskog fonda, prema Operativnom programu Konkurentnost i kohezija.
- **Rekonstrukcija i prenamjena Hale 14 u Tehnološko-edukacijski poduzetnički inkubator – proizvodni park Torpedo** – korisnik je Grad Rijeka. Sveukupna vrijednost projekta je oko **23 mil. kn** uz sufinanciranje u iznosu preko 19 mil. kn iz Europskog fonda za regionalni razvoj, prema Operativnom programu Konkurentnost i kohezija.
- **Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije** - korisnici su Primorsko-goranska županija, Grad Rijeka i javna ustanova Priroda, sveukupna vrijednost projekta je preko **16 mil. kn** uz sufinanciranje u iznosu preko 11 mil. kn iz Europskog fonda za regionalni razvoj, prema Operativnom programu Konkurentnost i kohezija.
- **Unaprjeđenje vodoopskrbne infrastrukture, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda** – projekti su financirani sredstvima iz Švicarsko-hrvatskog programa suradnje, a njihova ukupna vrijednost je 21,5 milijuna švicarskih franaka, od čega je švicarski doprinos 85%, a doprinos RH 15%. Aktivnosti pripreme projektne dokumentacije predstavljaju prihvatljivi trošak i u ukupnoj vrijednosti darovnice prihvatljivi su u iznosu od 1,07 mil. CHF. Projekt se provodi na području Grada Delnice te općina Brod Moravice, Ravna Gora, Skrad, Lokve, Mrkopalj i Fužine. U tijeku su radovi.
- U tijeku je i provedba projekata iz strategija **LAG-ova** na području Primorsko-goranske županije, kojima su odobrena sljedeća sredstva iz Europskog

poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj: za LAG Gorski kotar 9.995.225,31 kuna, LAG Terra Liburna 8.943.096,33 kuna, LAG Novi Vinodolski 8.066.322,18 kuna i LAG Kvarnerski otoci 7.715.612,52 kuna.

- Urbana aglomeracija Rijeka također ima na raspolaganju ukupno s već iskorištenim sredstvima 49 mil. eura.

U najavi su natječaji temeljem Programa ruralnog razvoja te natječaji za projekte Urbane aglomeracije Rijeka.

2.5. Jačanje kapaciteta za upravljanje projektima i povlačenje EU sredstava

Prethodno navedeni rezultati u povlačenju europskih sredstava ujedno su i rezultati nastojanja Primorsko-goranske županije da ojača kapacitete javnopravnih tijela za pripremu i provedbu projekata (su)financiranih iz europskih fondova.

U svrhu informiranja o raspoloživim izvorima europskih sredstava te za pružanje podrške javnopravnim tijelima u pripremi i provedbi projekata (su)financiranih iz europskih fondova osnovana je javna ustanova „Regionalna razvojna agencija Primorsko-goranske županije“. Podrška ove ustanove javnopravnim tijelima sufinancirana je europskim sredstvima prema programu Konkurentnost i kohezija. U prosincu 2019. godine sklopljen je ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava između Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU, Središnje agencije za financiranje i ugovaranje i Razvojne agencije za projekt "Jačanje razvojnih kapaciteta Primorsko-goranske županije". Ukupna vrijednost projekta iznosi **19.509.297,94 kuna**, od čega su **16.582.903,10** kuna bespovratna sredstava (udio od 85%),

2.6. Programiranje financijskog razdoblja 2021.-2027.

Politike EU obuhvaćene prijedlogom Uredbe o zajedničkim odredbama (CPR) u programskom razdoblju 2021. – 2027. su:

- Kohezijska politika,
- Zajednička ribarstvena politika,
- Migracije i unutarnji poslovi.

Za ciljeve Kohezijske politike EU 2021. – 2027. definirani su:

1. **Pametnija Europa** promicanjem inovativne i pametne gospodarske preobrazbe;
2. **Zelenija Europa** s niskom razinom emisija ugljika promicanjem prelaska na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnog gospodarstva, prilagodbe klimatskim promjenama i upravljanja rizikom i njegova sprječavanja;
3. **Povezanija Europa** jačanjem mobilnosti i regionalne povezanosti informacijsko-komunikacijskim tehnologijama (IKT);
4. **Europa s istaknutijom socijalnom komponentom** provedbom europskog stupa socijalnih prava;
5. **Europa bliža građanima** poticanjem održivog i integriranog razvoja urbanih, ruralnih i obalnih područja te lokalnih inicijativa.

Novi prijedlog Uredbe o zajedničkim odredbama (CPR) regulira zajedničke odredbe za sedam sljedećih fondova u okviru podijeljenog upravljanja:

1. Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)
2. Kohezijski fond (KF)
3. Europski socijalni fond plus (ESF+)
4. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)
5. Fond za azil i migracije (FAMI)

6. Fond za unutarnju sigurnost (FUS)
7. Instrument za upravljanje granicama i vize (BMVI).

U odnosu na trenutno razdoblje Uredba o zajedničkim odredbama (CPR) ne obuhvaća Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR), a Europski socijalni fond (ESF) mijenja naziv u Europski socijalni fond plus (ESF+).

Nadolazeće aktivnosti u okviru programiranja narednog financijskog razdoblja 2021. - 2027. su sljedeće:

- Vlada Republike Hrvatske će u narednom razdoblju na prijedlog Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU donijeti Odluku o broju i sadržaju operativnih programa za novo financijsko razdoblje.
- Za potrebe postupka programiranja, s ciljem definiranja planiranih aktivnosti, projekata i programskih ciljeva osnovat će se radne skupine za izradu programskih dokumenata za financijsko razdoblje 2021. – 2027.
- Prvi nacrti programskih dokumenata predviđeni su za kraj drugog kvartala 2020. godine.
- U okviru izrade programskih dokumenata potrebno je odrediti broj funkcionalnih područja za koja će se izraditi **teritorijalne strategije** za integrirana teritorijalna ulaganja.

Promjene provedbenih pravila koje su veći izazovi za Republiku Hrvatsku u narednom financijskom razdoblju su: smanjenje EU stope sufinanciranja s 85% na 70%, skraćivanje perioda za apsorpciju sredstava za godinu dana, s n+3 na n+2 te smanjenje pred-financiranja programa, koje iznosi svega 0,5% godišnje.

Kao što je prethodno navedeno, Primorsko-goranska županija je pokrenula postupak izrade Plana razvoja Primorsko-goranske županije 2021.-2027. koji će predstavljati podlogu za programiranje raspodjele europskih sredstava Primorsko-goranskoj županiji u narednoj financijskoj perspektivi EU. Aktivno se uključila u izradu Programa razvoja brdsko-planinskih područja predlažući mjere za koje bi nadležna tijela planirala odgovarajući način dodjele europskih sredstava. Na poziv Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU imenovala je predstavnika koji aktivno sudjeluje u izradi Operativnog programa Slovenija – Hrvatska za iduće programsko razdoblje.

3. IZNOS NOVČANIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU AKTA

Za provođenje ovog akta nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Proračunu Primorsko-goranske županije.

4. PRIJEDLOG ZAKLJUČKA

Slijedom navedenog predlaže se Županu Primorsko-goranske županije da donese zaključak u tekstu kako slijedi:

Na temelju članka 52. točke 23. Statuta Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 23/09, 9/13, 25/13-pročišćeni tekst, 5/18, 8/18-pročišćeni tekst i 2/20) i članka 25. stavka 1. Poslovnika o radu Župana Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 23/14, 16/15, 3/16 i 19/16 – pročišćeni tekst), Župan Primorsko-goranske županije dana _____ 2020. godine donio je sljedeći

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o aktivnostima Primorsko-goranske županije na pripremi i provedbi EU projekata za 2019. godinu te se prosljeđuje Županijskoj skupštini na razmatranje i usvajanje.